

Aan de gemeenteraad van Weert

Weert, 26 maart 2019

Onderwerp : Plan van Aanpak zwerfafval 2019
Kenmerk : 690828/703167

Geachte raadsleden,

Graag informeren wij u over het Plan van Aanpak zwerfafval 2019.

Inleiding

Zwerfafval zorgt voor ergernis bij onze bewoners, het opruimen en verwerken ervan kost veel geld en het is slecht voor de gezondheid van mens, dier en milieu. Nederlandse gemeenten kunnen in de periode 2013 - 2022 jaarlijks aanspraak maken op de zogenaamde zwerfafvalvergoeding van circa € 1,18 per inwoner per jaar. Voor gemeente Weert is dat bijna € 58.000,00 per jaar. De vergoeding is bedoeld voor extra aanpak en preventie van zwerfafval. De reguliere inzet kan hiervan niet worden bekostigd. Er is nog resterend budget beschikbaar uit de periode 2013 - 2017, dat alleen nog in 2019 gebruikt mag worden. In het Plan van Aanpak zwerfafval 2019 is uitgewerkt hoe we dit resterende budget in 2019 willen gebruiken.

Focus op preventie

De zwerfafvalvergoeding biedt de kans om in 2019 stevig in te zetten op zowel preventieve als beheersmaatregelen tegen zwerfafval en een fundament te leggen voor de zwerfafvalaanpak in de komende jaren. Weert zet in op beide sporen maar wil vooral meer dan in de huidige situatie inzetten op preventieve maatregelen die ervoor zorgen dat er, ook op de langere termijn, minder zwerfafval ontstaat. In het zwerfafvalplan staat op hoofdlijnen uitgewerkt hoe we de zwerfafvalvergoeding willen inzetten. De belangrijkste thema's worden gepresenteerd en bij elk thema worden enkele mogelijke projecten beschreven die kunnen worden uitgevoerd. In het plan worden de volgende thema's onderscheiden:

- Thema 1: Gedragsbeïnvloeding en communicatie
- Thema 2: Participatie en Educatie
- Thema 3: Beheer en voorzieningen
- Thema 4: Handhaven en belonen
- Thema 5: Specifieke gebiedstypen

Zwerfafvalvergoeding 2013-2022

In de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 is afgesproken dat producenten van verpakkingen jaarlijks 20 miljoen euro beschikbaar stellen aan gemeenten voor extra inzet op de preventie en aanpak van zwerfafval, de zogenaamde zwerfafvalvergoeding. Gemeenten moeten hiervoor vooraf een plan indienen en de besteding achteraf verantwoorden. Juist om deze reden is het plan van aanpak zwerfafval ingediend en is het, om een volledig beroep te kunnen doen, zaak om in 2019 diverse projecten uit te voeren. Er ligt nu een uitgelezen kans om in 2019 een grote slag te maken voor een schoner Weert.

Zwerfafvalvergoeding 2013-2017

Gemeenten die zwerfafvalgelden uit 2013 tot en met 2017 nog niet hebben ingezet of verantwoord konden dit behouden door hier in 2018 een speciale aanvraag (extra jaarplan 2013-2017) voor in te dienen. Dit is in 2018 gebeurd. Het resultaat is dat er een bedrag van maximaal € 289.380,87 beschikbaar is, dat mag worden gebruikt tot en met 31 december 2019. Het is niet meer mogelijk om een verantwoording in te dienen voor de jaren 2013 tot en met 2017: alleen kosten die ná het indienen van het plan worden gemaakt komen in aanmerking. De beschikbare bedragen uit de periode 2013-2017 vervallen per 1 januari 2020 naar het Afvalfonds verpakkingen en zijn dan niet meer beschikbaar voor gemeente Weert.

De gemeente Weert heeft het jaarbedrag twee keer als voorschot ontvangen, in 2013 en 2015. Omdat er wat betreft dit voorschot geen verantwoording is ingediend voor de besteding daarvan, is het betreffende budget ad € 115.892, vervallen naar de algemene middelen. Nu er een concreet plan van aanpak ligt, wordt dit geld bij de eerste tussenrapportage 2019 beschikbaar gemaakt voor de extra aanpak van zwerfafval in 2019. Het bedrag dat we niet kunnen verantwoorden moeten we immers in 2020 terugbetalen en moet dan alsnog uit de algemene middelen worden gehaald. De enige manier om dit bedrag te verantwoorden is, om het in 2019 in te zetten voor de extra aanpak van zwerfafval.

Zwerfafvalvergoeding 2020 en verder

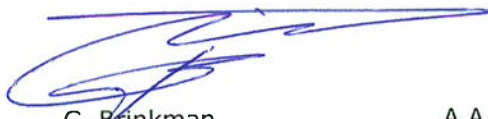
In 2020 kan Weert naar alle waarschijnlijkheid wederom gebruik maken de zwerfafvalvergoeding. De zwerfafvalvergoeding over het jaar 2018 en 2019 hebben we nog niet aangevraagd, omdat er nog een groot budget beschikbaar was uit de periode tot en met 2017. Volgens de afspraken uit het Raamakkoord blijven ook deze vergoedingen nog enkele jaren beschikbaar, vergelijkbaar met de vergoedingen 2013-2017.

Uitvoering en organisatie

Om de kansen die het budget biedt zo goed mogelijk te verzilveren kiezen we een projectmatige aanpak. De projectleider neemt de organisatie en coördinatie van de verschillende projecten op zich, en zal ook werkzaamheden uitvoeren binnen de individuele projecten. Bij elk project zal worden ingezet op het betrekken van inwoners en wijk- en dorpsraden. De werkzaamheden van de projectleider zullen ook via de zwerfafvalvergoeding bekostigd worden.

Het zwerfafvalplan is geen blauwdruk van onze totale zwerfafvalaanpak in 2019, maar geeft richting en is op hoofdlijnen uitgewerkt. Gedurende het jaar wordt de vinger aan de pols gehouden, kunnen andere accenten worden gelegd en kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

G. Brinkman
gemeentesecretaris

A.A.M.M. Heijmans
burgemeester

Bijlagen : B&W voorstel Plan van Aanpak zwerfafval
2019, Plan van Aanpak zwerfafval 2019

Afdeling	: OG - Groen/afval	B&W-voorstel:
Naam opsteller voorstel	: Koen van Loon (0495-575342)	DJ-690836
Portefeuillehouder	: M.J. (Martijn) van den Heuvel Msc.	Zaaknummer: 690828
		Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Plan van Aanpak zwerfafval 2019

Voorstel

In te stemmen met het Plan van Aanpak zwerfafval 2019

Inleiding

Nederlandse gemeenten kunnen in de periode 2013 – 2022 jaarlijks aanspraak maken op de zogenaamde zwerfafvalvergoeding van circa € 1,18 per inwoner per jaar. Voor gemeente Weert is dat bijna € 58.000,00 per jaar. De vergoeding is bedoeld voor extra aanpak en preventie van zwerfafval. De reguliere inzet kan hiervan niet worden bekostigd. Er is nog een groot resterend budget beschikbaar uit de periode 2013 – 2017, dat alleen nog in 2019 gebruikt mag worden. In het Plan van Aanpak zwerfafval 2019 is uitgewerkt hoe we dit resterende budget in 2019 willen gebruiken.

Beoogd effect/doel

De zwerfafvalvergoeding biedt de kans om in 2019 stevig in te zetten op zowel preventieve als beheersmaatregelen tegen zwerfafval en een fundament te leggen voor de zwerfafvalaanpak in de komende jaren. Weert zet in op beide sporen maar wil vooral meer dan in de huidige situatie inzetten op preventieve maatregelen die ervoor zorgen dat er, ook op de langere termijn, minder zwerfafval ontstaat. In het zwerfafvalplan staat op hoofdlijnen uitgewerkt hoe we de zwerfafvalvergoeding willen inzetten. De belangrijkste thema's worden gepresenteerd en bij elk thema worden enkele mogelijke projecten beschreven die kunnen worden uitgevoerd.

Argumenten

Zwerfafval zorgt voor ergernis bij onze bewoners, het opruimen en verwerken ervan kost veel geld en het is slecht voor de gezondheid van mens, dier en milieu. In de gemeente

Weert, 5 maart 2019	S		B	W	W	W	W	W
				GG	MvdH	TG	WvE	PS
		akkoord						
		bespreken						
Soort besluit: Besluit college								

26-03-2019

In te vullen door het B&W secretariaat:

Akkoord

Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder

Anders, nl.:

Beslissing d.d.: *26-03-2019*

Niet akkoord

Gewijzigde versie

A-stuk

B-stuk

C-stuk

De secretaris,

Nummer: *10*

Weert ervaren we regelmatig overlast van zwerfafval. In de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 is afgesproken dat producenten van verpakkingen jaarlijks 20 miljoen euro beschikbaar stellen aan gemeenten voor extra inzet op de preventie en aanpak van zwerfafval, de zogenaamde zwerfafvalvergoeding. Gemeenten moeten hiervoor vooraf een plan indienen en de besteding achteraf verantwoorden. Tot op heden heeft Weert nog geen verantwoording ingediend. De beschikbare bedragen uit de periode 2013-2017 vervallen per 1 januari 2020 naar het Afvalfonds verpakkingen en zijn dan niet meer beschikbaar voor gemeente Weert. Om alsnog aanspraak te maken op dit budget hebben we alleen dit jaar nog de kans om projecten uit te voeren. Er ligt nu een uitgelezen kans om in 2019 een grote slag te maken voor een schoner Weert.

Kanttekeningen en risico's

Omdat de verantwoording achteraf moet gebeuren is er een klein risico dat projecten niet voor vergoeding in aanmerking komen. De bestedingsmogelijkheden zijn echter ruim opgesteld en er zijn voldoende mogelijkheden om, bij twijfel over bepaalde bestedingen, contact te leggen met de organisatie NederlandSchoon die de verantwoording moet goedkeuren.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Gemeenten die zwerfafvalgelden uit 2013 tot en met 2017 nog niet hebben ingezet of verantwoord konden dit behouden door hier in 2018 een speciale aanvraag (extra jaarplan 2013-2017) voor in te dienen. Dit is in 2018 gebeurd. Het resultaat is dat er een bedrag van maximaal € 289.380,87 beschikbaar is, dat mag worden gebruikt tot en met 31 december 2019. Een klein deel van dit bedrag, zo'n €15.000,00 is inmiddels besteed in 2018 en 2019. Het is niet meer mogelijk om een verantwoording in te dienen voor de jaren 2013 tot en met 2017: alleen kosten die ná het indienen van het plan worden gemaakt komen in aanmerking.

De gemeente Weert heeft in 2013 en 2015 het jaarbedrag als voorschot ontvangen. Er is echter geen verantwoording ingediend voor de besteding van dit geld. Dit bedrag (€115.892,91) is niet meer beschikbaar op de afvalbegroting maar is vervallen naar de algemene middelen. Het is de bedoeling om dit geld bij de eerste tussenrapportage 2019 beschikbaar te maken voor de extra aanpak van zwerfafval in 2019. Het bedrag wordt ten laste gebracht van het begrotingssaldo. Het bedrag dat we niet kunnen verantwoorden moeten we immers in 2020 terugbetalen. De enige manier om dit bedrag te verantwoorden is, om het in de laatste maanden van 2018 en in 2019 in te zetten voor de extra aanpak van zwerfafval.

In het plan van aanpak worden de organisatorische aspecten behandeld die nodig zijn om de zwerfafvalvergoeding op de best mogelijke manier te gebruiken.

Duurzaamheid

Zwerfafval is slecht voor mens, natuur en milieu. Het vervuult de bodem, dieren eten het op of raken erin verstrikt en door het uiteenvallen van plastics in steeds kleinere stukjes draagt het bij aan microplastics in het milieu. Het voorkómen en opruimen van zwerfafval heeft dus direct positieve effecten op natuur en milieu.

Met de zwerfafvalvergoeding willen we veel meer dan in de huidige situatie inzetten op bewustwording en duurzame gedragsverandering op het gebied van zwerfafval, zodat er

ook op lange termijn een positief effect is. Dit doen we onder meer via projecten met scholen.

Een aantal projecten biedt mogelijk kansen voor inzet van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Uitvoering/evaluatie

Om de kansen die het budget biedt zo goed mogelijk te verzilveren kiezen we een projectmatige aanpak. De projectleider neemt de coördinatie van de verschillende projecten op zich, is verantwoordelijk voor de samenhang tussen de projecten en voor de verantwoording en (nieuwe) aanvraag van de zwerfafvalvergoeding. Hij/zij zorgt voor de interne afstemming met zowel het gemeentebestuur als de betrokken afdelingen. Ook wordt deze projectleider verantwoordelijk voor het contact met externe partijen, waaronder Nedvang, NederlandSchoon, de Reinigingsdienst Weert en de externe projectpartners. Naast deze algemene werkzaamheden die nodig zijn voor de extra aanpak van zwerfafval zoals beschreven in dit plan, zal de projectleider ook werkzaamheden uitvoeren binnen de individuele projecten. De werkzaamheden die hier zijn beschreven komen allemaal in aanmerking om via de zwerfafvalvergoeding bekostigd te worden.

Het zwerfafvalplan is geen blauwdruk van onze totale zwerfafvalaanpak in 2019, maar geeft richting en is op hoofdlijnen uitgewerkt. Gedurende het jaar wordt de vinger aan de pols gehouden, kunnen andere accenten worden gelegd en kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen. De gedachte is om een projectgroep in te stellen met enkele vaste leden. De voortgang van de zwerfafvalaanpak zal regelmatig worden besproken in het PFO van afdeling Openbaar Gebied en in een gezamenlijk PFO Openbaar Gebied / Ruimte en Economie.

Communicatie/participatie

Bij alle projecten zal communicatie een belangrijke rol spelen. Het is de bedoeling dat een steeds grotere groep Weertenaren betrokken raakt bij het zwerfafvalprobleem en oplossingen daarvoor. In 2019 zal ook een 'rode draad' in de communicatie over zwerfafval worden uitgewerkt zodat alle projecten worden gepresenteerd als een samenhangende zwerfafvalcampagne.

Participatie is een belangrijk thema in het plan. Het stimuleren van bewonersparticipatie is als apart project benoemd omdat we het aantal participatieprojecten duurzaam willen verhogen. Daarnaast worden er samenwerkingsprojecten met scholen en bedrijven gevoerd en zijn de wijk- en dorpsraden belangrijke partners.

De raad informeren via raadsinformatiebrief.

Overleg gevoerd met

Intern:

Peter Claassen, afdelingshoofd, afdeling Openbaar Gebied
Frank van Kruijsdijk, kwartiermaker Groen en Afval, afdeling Openbaar Gebied
Mieke Swinkels, procesbegeleider, afdeling Openbaar Gebied
Math Oehlen, beleidsmedewerker afval, afdeling Ruimte en Economie
Dirk Küsters, senior communicatieadviseur, afdeling Dienstverlening en Informatie
Loet Koppen, financieel adviseur, afdeling Financiën en Control

Extern:

Reinigingsdienst Weert
Gemeente Lingewaard
Nederland Schoon

Bijlagen:

Plan van aanpak zwerfafval 2019
Concept raadsinformatiebrief

Plan van aanpak zwerfafval 2019

Gemeente Weert

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doelstelling zwerfafvalplan	4
1.3 Opbouw zwerfafvalplan	4
2. Thema's en projectplannen	5
2.1 Inleiding: Focus op preventie	5
2.2 Uitwerking thema's en projectplannen	5
2.3 Thema 1: Gedragsbeïnvloeding en communicatie	5
2.3.1 Communicatie	5
2.3.2 Aanpak bijplaatsingen via gedragsinterventies	6
2.4 Thema 2: Participatie en Educatie	8
2.4.1 Educatie en schoonmaakacties primair onderwijs	8
2.4.2 Voortgezet onderwijs: IVN Jongeren Adviesbureau	8
2.4.3 Stimuleren bewonersparticipatie	9
2.4.4 Nieuwjaarsvegen en fotowedstrijd	9
2.5 Thema 3: Beheer en voorzieningen	10
2.5.1 Afvalbakkenplan	10
2.5.2 Adoptie afvalbakken	10
2.5.3 Pilot vulgraad meten in afvalbakken	10
2.6 Thema 4: Handhaven en belonen	11
2.6.1 Toezicht en handhaving	11
2.6.2 Beloningsprikkel voor goed gedrag	11
2.6.3 Statiegeld automaat voor blikjes en kleine flesjes	11
2.7 Thema 5: Gebiedsgerichte aanpak	12
2.7.1 Binnenstad: Samenwerking met ondernemers	12
2.7.2 Schoolomgevingen en snoeproutes	12
2.7.3 Natuur- en recreatiegebieden	12
3. Financiën en organisatie	14
3.1 Zwerfafvalvergoeding 2013 – 2022	14
3.2 Zwerfafvalvergoeding 2013 - 2017	14
3.3 Zwerfafvalvergoeding 2020 en verder	14
3.4 Aanpak en organisatie	15
3.4.1 Projectgroep	15
3.5 Verdeling inzet over thema's	16

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Zwerfafval of zwerfvuil is het afval dat rondslingsert in de openbare ruimte en op plekken waar dit niet de bedoeling is, bijvoorbeeld op straat, in de berm of in het park. Zwerfafval zorgt voor ergernis, kan ongedierte zoals ratten aantrekken en het opruimen en verwerken kost duizenden euro's per jaar. Daarnaast is zwerfvuil slecht voor mens, natuur en milieu. Het vervuult de bodem, dieren eten het op of raken er in verstrikt en door het uiteenvallen van plastics in steeds kleinere stukjes draagt zwerfafval bij aan de problematiek van microplastics in het milieu.

De gemeente Weert vindt een schone buitenruimte belangrijk voor haar inwoners en bezoekers. Toch ervaren we regelmatig overlast van zwerfafval en er is veel geld en inzet nodig om de gemeente schoon te houden. Weert kent ook een stevige problematiek van afvaldumpingen in de openbare ruimte, in het bijzonder bij de afvalcontainers, die een aantrekkende werking hebben op zwerfafval.

Nederlandse gemeenten kunnen in de periode 2013 – 2022 jaarlijks aanspraak maken op de zogenaamde zwerfafvalvergoeding van circa € 1,18 per inwoner per jaar. Voor de gemeente Weert is dat circa € 58.000,00 per jaar. Deze vergoeding is bedoeld voor extra aanpak en preventie van zwerfafval. De reguliere inzet kan hiervan niet worden bekostigd.

Er is nog een groot resterend budget beschikbaar uit de periode 2013 – 2017. Dit budget mag alleen in 2019 nog worden gebruikt door de gemeente Weert. Op 1 januari 2020 vervalt dit budget naar het Afvalfonds. Het budget biedt ons de kans om in 2019 stevig in te zetten op zowel preventieve als beheersmaatregelen tegen zwerfafval en om een stevig fundament te leggen voor een gestructureerde en gerichte besteding van de zwerfafvalvergoeding in de komende jaren.

1.2 Doelstelling zwerfafvalplan

In dit zwerfafvalplan is op hoofdlijnen uitgewerkt hoe we de zwerfafvalvergoeding in 2019 gaan gebruiken. In het plan staan de belangrijkste thema's op het gebied van zwerfafval in Weert. Binnen elk thema staan maatregelen en projecten beschreven waarmee we in 2019 aan de slag kunnen gaan. Alle beschreven projecten zijn aanvullend op de bestaande inzet. De zwerfafvalvergoeding mag namelijk alleen gebruikt worden voor extra maatregelen en projecten, en niet voor de reguliere inzet. Er staan enkele projecten in beschreven die al in gang zijn gezet en daarnaast veel projecten en projectideeën die nog kunnen worden opgestart. In het plan wordt ook aandacht besteed aan de organisatorische aspecten die nodig zijn om het beschikbare budget op de best mogelijke manier te gebruiken. Hier wordt alvast vermeld dat het plan geen blauwdruk is: er zijn voldoende mogelijkheden om tussentijds andere accenten te leggen en bij te sturen.

1.3 Opbouw zwerfafvalplan

In hoofdstuk 2 staan de hoofdthema's met de bijbehorende projectplannen. In hoofdstuk 3 wordt aandacht besteed aan de financiële en organisatorische aspecten.

2. Thema's en projectplannen

2.1 Inleiding: Focus op preventie

Kort gezegd zijn er twee manieren om (overlast van) zwerfafval te verminderen. De eerste manier betreft de beheersmaatregelen, waarbij vooral gedacht moet worden aan het machinaal en handmatig verwijderen van zwerfafval uit de openbare ruimte en het plaatsen, onderhouden en ledigen van afvalbakken. In de huidige situatie gaat het grootste deel van onze inzet op het gebied van zwerfafval naar dit soort beheersmaatregelen.

De tweede manier betreft preventieve maatregelen: maatregelen die erop gericht zijn dat het zwerfafval niet ontstaat. Hierbij wordt meer gedacht aan maatregelen die zich focussen op bewustwording, op gedrag en op het bewerkstelligen van een effect op lange termijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan projecten gericht op kinderen en jongeren, projecten die zich richten op beïnvloeding van (bewust en onbewust) gedrag en op het nauwer betrekken van bewoners en organisaties. Met de mogelijkheden die de zwerfafvalvergoeding biedt willen we veel meer gaan inzetten op deze preventieve maatregelen. Ondertussen blijven we op het landelijke toneel lobby voeren voor het uitbreiden van statiegeld naar kleine flesjes en blikjes: een belangrijke preventieve maatregel die in handen is van de Rijksoverheid.

2.2 Uitwerking thema's en projectplannen

In dit hoofdstuk staan de belangrijkste thema's waar we de zwerfafvalvergoeding voor willen inzetten. Binnen elk thema zijn op hoofdlijnen een aantal projecten uitgewerkt die opgepakt kunnen worden in 2019. Een aantal van deze projecten zijn op het moment van schrijven al in gang gezet, voor de meeste projecten geldt dat deze nog in gang moeten worden gezet.

We onderscheiden de volgende thema's:

- Thema 1: Gedragsbeïnvloeding en communicatie
- Thema 2: Participatie en Educatie
- Thema 3: Beheer en voorzieningen
- Thema 4: Handhaven en belonen
- Thema 5: Specifieke gebiedstypen

2.3 Thema 1: Gedragsbeïnvloeding en communicatie

2.3.1 Communicatie

Bij alle projecten op het gebied van zwerfafval zal communicatie een belangrijke rol spelen. Projecten, zeker projecten die samen met bewoners worden uitgevoerd laten vaak een blijvende indruk achter bij de betrokkenen. We willen al deze projecten ook graag delen met een grotere groep, zodat de Weertenaren steeds meer betrokken raken bij het zwerfafvalprobleem. Deze 'projectcommunicatie' en de kosten hiervoor worden niet apart uitgewerkt maar vallen onder de individuele projecten.

Communicatie krijgt hier een eigen paragraaf omdat er, naast de communicatie rond de individuele projecten, nog andere activiteiten op het gebied van communicatie worden uitgevoerd. We gaan 2019 gebruiken om 'de rode lijn' in onze communicatie over zwerfafval uit te werken, zodat alle projecten en communicatie worden gepresenteerd als één samenhangende zwerfafvalcampagne. Naast communicatie via mailing en (sociale) media onderzoeken we hoe we dit jaar gebruik kunnen maken van communicatie via straatboodschappen. Bijvoorbeeld door opvallende boodschappen aan te brengen op de afvalbakken of de verzamelcontainers. Voor het structureren van de communicatie over zwerfafval zullen we een communicatieagenda (laten) opstellen. Hierin staan de belangrijkste evenementen in het jaar, samen met de vorm van communicatie die gevraagd is (persbericht, sociale media). Op deze manier wordt er altijd met de juiste communicatie ingespeeld op wat er in de gemeente plaatsvindt.

Voor het uitwerken van deze campagne zal waarschijnlijk externe ondersteuning nodig zijn, uiteraard in nauw overleg met onze eigen afdeling communicatie.

2.3.2 Aanpak bijplaatsingen via gedragsinterventies

Weert kent een stevige problematiek op het gebied van bijplaatsingen en afvaldumpingen bij de onder- en bovengrondse verzamelcontainers voor restafval, PMD, glas en textiel. Deze bijplaatsingen leiden op twee manieren tot een toename van zwerfafval in onze gemeente. Het afval dat wordt bijgeplaatst leidt direct tot zwerfafval, doordat het afval verwaait of door dieren (met name vogels en katten) wordt verspreid. Het bijgeplaatste afval leidt echter ook via een ander mechanisme voor een toename van zwerfafval. Wanneer de omgeving er rommelig uitziet is men eerder geneigd om zelf ook zwerfafval achter te laten. 'Schoon houdt schoon' is een belangrijk principe bij het beheer van de openbare ruimte en dat principe werkt ook de andere kant op.

We willen daarom een deel van de zwerfafvalvergoeding gebruiken om de dumpingen en bijplaatsingen bij de containerlocaties aan te pakken. We doen dit via verschillende sporen zoals handhaving, communicatie en gedragsinterventies.

Handhaving

Dit spoor is verder uitgewerkt in het thema 'Handhaven en belonen'.

Gedragsinterventies

Voor de aanpak van bijplaatsingen kijken we al snel naar technische oplossingen, terwijl afvalproblemen vaak gedragsproblemen zijn. Afval wordt pas zwerfafval wanneer mensen het op straat gooien en ook het bijplaatsen van afval is menselijk gedrag. Bij het sturen van gedrag kijken we natuurlijk naar communicatie en handhaving maar er zijn ook andere manieren om in te spelen op gedragsmechanismen. Sommige van deze gedragsinterventies zijn verrassend effectief gebleken. We gaan in Weert enkele van deze gedragsinterventies uitproberen in de praktijk. Op dit moment lopen de voorbereidingen voor een pilot met één van deze interventies:

Pilot verfraaiing afvalcontainers

In overleg met verschillende wijkraden worden drie containerlocaties (9 ondergrondse containers) voorzien van een zogenaamde 'Containercoat'. Dit is een op maat gemaakte kunstgras 'containerjas' met daarop kunstbloemen of kunstbuxus. Gras, groen en bloemen worden geassocieerd met schoon, mooi en fris en hebben daarmee invloed op de perceptie van een bepaalde locatie. Deze perceptie heeft invloed op het vertoonde gedrag van bewoners, in dit geval met het doel: minder bijplaatsingen. De containercoat heeft op verschillende plekken in Nederland voor goede resultaten

gezorgd. We starten dit project als pilot en bij succes kan deze worden uitgerold bij meerdere containerlocaties.

Andere gedragsinterventies

Er zijn veel andere mogelijkheden voor gedragsinterventies. Bijvoorbeeld door via 'nudging' zoals pijlen en kleuren mensen richting de (juiste) afvalbak te sturen of door in te spelen op de menselijke behoefte aan consistent gedrag ('Wie A zegt, moet ook B zeggen'). Met de zwerfafvalvergoeding onderzoeken we welke van deze interventies het meest kansrijk zouden zijn in Weert en voeren we deze interventies uit.

2.4 Thema 2: Participatie en Educatie

2.4.1 Educatie en schoonmaakacties primair onderwijs

Jong geleerd is oud gedaan en via kinderen bereik je ook de ouders. Met deze twee uitgangspunten in ons achterhoofd gaan we in 2019 stevig inzetten op zwerfafvalprojecten op scholen. De Stichting Natuur- en Milieueducatie De IJzeren Man (NMC) is onze partner bij het uitvoeren van zwerfafvaleducatie op basisscholen en het uitvoeren van zwerfafvalacties met leerlingen uit het basisonderwijs.

Zwerfafvaleducatie

Het NMC gaat zorgen voor de werving van scholen waar zwerfafvaleducatie in het curriculum kan worden opgenomen. Zwerfafvaleducatie is in te passen in de kerndoelen uit het basisonderwijs; lessen over afval en zwerfafval passen in het nieuwe vakgebied Wetenschap, Technologie & Maatschappij, waarin het Onderzoekend & Ontwerpend leren centraal staat. Scholen krijgen echter elk jaar een groot aantal verzoeken om bepaalde thema's op te nemen in het curriculum. Er is daarom een behoorlijke inspanning nodig om te zorgen dat scholen daadwerkelijk met dit onderwerp aan de slag gaan. Door een deel van de zwerfafvalvergoeding in te zetten voor het ontwikkelen of inhuren van goede, boeiende lessen en experts, kunnen we het voor scholen aantrekkelijker maken om te kiezen voor zwerfafvaleducatie. Ook kunnen we hiermee het NMC de financiële ruimte geven om de werving van scholen voor deze educatie uit te voeren.

Schoonmaakacties

Schoonmaakacties in samenwerking met basisscholen dienen twee doelen: Enerzijds het creëren van bewustwording onder kinderen, hun ouders en leerkrachten en anderzijds de hoeveelheid zwerfafval in de wijken, in het stadscentrum en in de natuur te verminderen. Het NMC zal zorgen voor de werving en eventueel de begeleiding van de schoonmaakacties. Waar mogelijk wordt samengewerkt met de wijk- en of dorpsraad.

Combinatie zwerfafvaleducatie en schoonmaakactie

Beide activiteiten versterken elkaar. Waar mogelijk wordt een schoonmaakactie gekoppeld aan de zwerfafvaleducatie en bij een 'losse' schoonmaakactie wordt gezocht naar de mogelijkheden om een gastles te verzorgen als voorbereiding of als verwerking van de ervaringen.

2.4.2 Voortgezet onderwijs: IVN Jongeren Adviesbureau

Met het IVN Jongeren Adviesbureau denken jongeren mee met bedrijven en (overheids)organisaties over maatschappelijke vraagstukken. Jongeren op het voortgezet onderwijs zijn nieuwsgierig en onbevangen. Door de inzet van het IVN Jongeren Adviesbureau willen we dat jongeren zelf gaan nadenken over de problematiek van zwerfafval en afvaldumpingen in onze gemeente en willen we vernieuwende, creatieve oplossingen aangereikt krijgen die we toe kunnen passen in Weert. Op langere termijn kan dit ook doorwerken als de jongeren vanuit een andere rol of functie verantwoordelijker omgaan met dit thema.

Binnen het IVN Jongeren Adviesbureau gaan de leerlingen aan de slag met een door de gemeente geformuleerde vraag. Het project gaat van start met een kick-off waar de gemeente als opdrachtgever van de jongeren bij betrokken zal zijn. De docenten worden getraind om het proces goed te kunnen begeleiden. De jongeren werken op school en thuis aan de opdracht en krijgen minimaal één veldexcursie aangereikt. Er worden (lokale) experts ingezet als vraagbaak voor de jongeren. Aan het eind van het traject presenteren de leerlingen hun oplossing aan de gemeentelijke opdrachtgever en de verantwoordelijke bestuurder(s).

Het IVN geeft aan dat zij verwachten in het schooljaar 2019-2020 een Jongeren Adviesbureau uit te kunnen voeren bij één middelbare school, liefst met meerdere klassen. Indien gewenst worden in 2019 voorbereidingen getroffen zodat in het volgende schooljaar meerdere scholen mee kunnen draaien.

Het IVN zal bij de uitvoering van dit project nauw samenwerken met NMC De IJzeren Man.

Planning

De voorbereidende werkzaamheden beginnen in mei, zodat er op tijd een school is geworven, een onderzoeksvraag is geformuleerd en experts zijn geworven. De uitvoering op school vindt plaats bij aanvang van het nieuwe schooljaar in oktober. De voorbereidingen voor de uitvoer in 2020 vinden ook zoveel mogelijk plaats in 2019.

2.4.3 Stimuleren bewonersparticipatie

In de huidige situatie is er op beperkte schaal sprake van bewonersparticipatie op zwerfafvalgebied. Met de inzet van de zwerfafvalvergoeding is in 2018 een begin gemaakt met het stimuleren en faciliteren van opruimacties door inwoners en organisaties, door het beschikbaar stellen van opruimmaterialen en het gratis afvoeren van verzameld afval. Deze inspanning heeft geleid tot enkele succesvolle opruimacties door basisscholen en een lokaal bedrijf. Het project rond het verfraaien van enkele ondergrondse containers is ook een voorbeeld van bewonersparticipatie. Door actiever te communiceren over de mogelijkheden en door goede voorbeelden op een voetstuk te zetten proberen we het aantal participatietrajecten in 2019 en de jaren daarna te verhogen.

Bewonersparticipatie op het gebied van zwerfafval hoeft niet alleen te gaan over het organiseren van een eenmalige opruimactie, maar zou bijvoorbeeld ook kunnen leiden tot de 'adoptie' van afvalbakken of een bepaalde locatie, of tot een actievere bijdrage van inwoners bij de communicatiecampagne over zwerfafval.

Samenwerking wijk- en dorpsraden

De wijk- en dorpsraden zijn belangrijke partners in de zwerfafvalaanpak. We zullen de samenwerking met de wijk- en dorpsraden op zwerfafvalgebied voortzetten en waar mogelijk ook intensiveren. In april en mei organiseert zal de verantwoordelijke projectleider met zoveel mogelijk wijk- en dorpsraden om tafel gaan om wensen en ideeën te inventariseren en afspraken te maken over de communicatie en samenwerking op het gebied van zwerfafval. De wijkraden Moesel, Biest en Groenewoud zijn momenteel betrokken bij het project 'verfraaien ondergrondse containers'.

Bewonersbijeenkomst

Om een beter beeld te krijgen van de wensen en ideeën van onze inwoners organiseren we in maart een brainstormbijeenkomst met enkele bewoners over de zwerfafvalaanpak.

Deelname Landelijke Opschoon Dag

Op 23 maart 2019 is de Landelijke Opschoon dag, een jaarlijks terugkerend evenement waarop door heel Nederland bewoners en organisaties de handen uit de mouwen steken voor een schonere omgeving. We willen dit jaar aanhaken op de publiciteit die deze dag meebrengt om ervoor te zorgen dat er ook vanuit Weert initiatieven worden aangemeld voor deze dag.

2.4.4 Nieuwjaarsvegen en fotowedstrijd

Rond de jaarwisseling 2018-2019 heeft in Weert de eerste editie van het Nieuwjaarsvegen plaatsgevonden. Bewoners werden opgeroepen om samen met de burens hun straat vrij te maken van vuurwerkafval en foto's van deze actie te delen op de Facebookpagina van de gemeente. De inzenders van de leukste foto's kregen een mooie taart uitgereikt waarmee deze 'veeghelden' werden bedankt voor hun inzet. Een leuke actie die de komende jaarwisselingen herhaald kan worden.

2.5 Thema 3: Beheer en voorzieningen

2.5.1 Afvalbakkenplan

Het doel van dit project is te omschrijven als: de juiste bak op de juiste plaats. De afgelopen jaren is het bestand aan afvalbakken uitgebreid, vrijwel altijd naar aanleiding van aanvragen van inwoners. Op dit moment staan er in Weert ongeveer 800 afvalbakken, ongeveer 16 bakken per 1000 inwoners. Het landelijk gemiddelde is 13 bakken per 1000 inwoners. De beslissing om een bak wel of niet te plaatsen wordt genomen op basis van 'gezond verstand', er is geen heldere richtlijn of een afwegingskader.

Om het gewenste gedrag (afval in de bak) te stimuleren en om de afweging voor het al of niet (ver)plaatsen van bakken eenvoudiger en eenduidiger te krijgen leggen we richtlijnen vast in een afvalbakkenplan, zoals

- Het bepalen van de typen locaties waar wel of geen prullenbakken worden geplaatst (zoals winkelgebieden, speeltuintjes, woonwijken, OV-locaties e.d.);
- Vaststellen van het gewenste type afvalbak. Denk hierbij ook aan blikvangers langs schoolroutes, asbaktegels en evt. andere voorzieningen;
- Richtlijnen voor de daadwerkelijke plaatsing van de afvalbak;
- Vaststellen van het gewenste kwaliteitsniveau (schoon en heel).

Als deze uitgangspunten en richtlijnen helder zijn kan het huidige afvalbakkenbestand hieraan worden getoetst. Dit leidt tot een lijst met afvalbakken die moeten worden geplaatst, verwijderd, schoongemaakt of vervangen.

Het inventariseren van de afvalbakken zal de meeste tijd in beslag nemen. Dit kan eenvoudig worden weggezet bij een extern bureau maar de kosten hiervan zijn aanzienlijk. We onderzoeken daarom of dit kan worden uitgevoerd door een eigen medewerker, een medewerker van de Reinigingsdienst Weert of wellicht door inzet van iemand met afstand tot de arbeidsmarkt (social return).

2.5.2 Adoptie afvalbakken

Bij het verwijderen van afvalbakken kan eventueel overwogen worden om de afvalbakken in aanmerking te laten komen voor 'adoptie' door bewoners. De bak kan dan blijven staan wanneer de bewoners deze zelf gaan legen en onderhouden.

2.5.3 Pilot vulgraad meten in afvalbakken

Desgewenst kunnen we onderzoeken of het plaatsen van vulgraadpennen in afvalbakken een goede optie is. De ondergrondse restafvalcontainers in Weert zijn uitgerust met vulgraadpennen. Hierdoor kan de aannemer op afstand uitlezen hoe vol een container zit, waardoor er minder transportbewegingen nodig zijn. Ook de gemeentelijke afvalbakken zouden met een dergelijke technologie kunnen worden uitgerust. Medewerkers die de afvalbakken legen hoeven dan niet elke dag alle bakken te controleren. Dit is met name interessant voor bakken die (ver) in het buitengebied liggen of bakken die onregelmatig gebruikt worden, bijvoorbeeld vooral in bepaalde seizoenen of in het weekend. Door gerichter te werk te kunnen gaan kan er tijd én transportbewegingen worden uitgespaard.

2.6 Thema 4: Handhaven en belonen

2.6.1 Toezicht en handhaving

De pakkans voor mensen die zwerfafval achterlaten of illegaal afval bijplaatsen is momenteel erg laag. Door het (zichtbaar) inzetten van extra handhavingscapaciteit wordt de pakkans hoger en geven we als gemeente ook een duidelijk signaal af dat we het zwerfafvalprobleem serieus nemen. We moeten onderzoeken of er in de huidige bezetting voldoende ruimte gevonden kan worden voor een bevredigende inzet op zwerfafval en illegale dump. De afgelopen jaren was dat niet zo, maar het team BOA's is recentelijk uitgebreid. We kunnen de zwerfafvalvergoeding desnoods gebruiken om extra handhavingscapaciteit in te huren voor deze specifieke taken.

Ook de samenwerking tussen de medewerkers van de Reinigingsdienst en de gemeentelijke BOA's kan verbeterd worden. Op dit moment worden de meeste bijplaatsingen opgeruimd voordat een BOA de situatie kan beoordelen en bijvoorbeeld een achtergelaten vuilniszak kan onderzoeken op adresgegevens.

Cameratoezicht?

Onder het kopje toezicht en handhaving valt ook het eventueel uitbreiden van cameratoezicht op bekende hotspots. In 2018 is er een beveiligingscamera geplaatst op een notoire dumpplek in Stramproy, met goede resultaten. Het plaatsen van camera's in de openbare ruimte kent haken en ogen vanwege de inbreuk op privacy en vergt daarom altijd een gedegen afweging.

2.6.2 Beloningsprikkelers voor goed gedrag

Naast strenger handhaven willen we ook goed gedrag belonen en mensen die zich inzetten voor een schoner Weert in het zonnetje zetten. De beloningen kunnen divers van aard zijn. Denk bijvoorbeeld aan de vuurwerkcampagne waarbij bewoners een taart konden verdienen, of aan het aanbieden van een buurtbarbecue na afloop van een opruimactie.

2.6.3 Statiegeld automaat voor blikjes en kleine flesjes

De gemeente Weert is voorstander van het invoeren van statiegeld op blikjes en kleine flesjes. Om bewustwording te creëren over de toegevoegde waarde van de uitbreiding van statiegeld en over het aandeel flesjes en blikjes in het zwerfafval willen we één of meer speciale automaten inzetten voor de inname van statiegeldloos materiaal. Het is mogelijk om gebruikers van deze automaten een beloning te geven voor het inleveren van dit materiaal, bijvoorbeeld een kortingsbon voor boodschappen bij een nabijgelegen winkel. Recente ervaringen laten mooie resultaten zien:

2.7 Thema 5: Specifieke gebiedstypen

Kinderen maar ook volwassenen zijn gaan struinen door de parken en haalden zelfs blikjes uit de struiken. „Je kon aan de ingeleverde blikjes zien dat ze al even buiten hebben gelegen”, zegt Blaauw. Zij en de andere vrijwilligers van Go Clean de Liemers trekken er met regelmaat op uit om zwerfafval op te rapen. „Wij merken dat er nu veel minder afval in Duiven ligt.”

(Bron: <https://www.gelderlander.nl/duiven/duiven-is-een-stuk-schoner-dankzij-statiegeld-voor-blikjes~aa62c712/>)

2.7.1 Binnenstad: Samenwerking met ondernemers

Een schonere binnenstad is een gedeeld belang van ondernemers, gemeente en alle bezoekers. Maar ook een gedeelde verantwoordelijkheid. We gaan in overleg met de ondernemers om te kijken hoe we in samenwerking de binnenstad schoner kunnen houden. Aandachtspunten zijn hierbij de inzameling van bedrijfsafval waarbij nog wel eens zwerfafval ontstaat, de capaciteit van de afvalbakken (zowel van de gemeente als van de ondernemers) en het schoonhouden van de openbare ruimte.

De 25 meter regel

De “25-meter regel” verplicht ondernemers om afval dat afkomstig is uit de eigen inrichting op te ruimen binnen een straal van 25 meter. Handhaving op deze regel gebeurt in de praktijk niet of nauwelijks. Het gesprek aangaan over (handhaving op) deze regel kan wel een goed aanknopingspunt bieden om meer bewustwording te creëren over de verantwoordelijkheid die ondernemers zelf hebben op dit gebied.

Activiteitenbesluit milieubeheer, artikel 2.13

Degene die de inrichting drijft verwijdert zo vaak als nodig etenswaren, verpakkingen, sport- of spelmateriaal, of andere materialen die uit de inrichting afkomstig zijn of voor de inrichting zijn bestemd binnen een straal van 25 meter van de inrichting.

2.7.2 Schoolomgevingen en snoeroutes

In de directe omgeving van scholen, met name de middelbare scholen, komt meer zwerfafval voor dan gemiddeld. Hetzelfde geldt voor de fietsroutes en looproutes die veelvuldig gebruikt worden door scholieren: de zogenaamde 'snoeroutes'. In 2019 gaan we een gebiedsgerichte aanpak ontwikkelen voor deze specifieke gebieden. Dit gebeurt in nauw overleg met de scholen en de aannemers die in deze gebieden de opdracht hebben om zwerfafval en dumpingen op te ruimen. De aanpak zal een combinatie van communicatie, educatie, handhaving en opruimen betreffen.

2.7.3 Natuur- en recreatiegebieden

Het Weertse landschap kent een rijke verscheidenheid en de gemeente Weert profileert zich al decennialang als stad in het groen. Aandacht voor zwerfafval in de buitengebieden en natuurgebieden van Weert mag dan ook niet ontbreken in de zwerfafvalaanpak. Zwerfafval in de natuur kent een andere problematiek dan zwerfafval in de woongebieden. Naast het belevingsaspect spelen de milieueffecten en de effecten op planten en dieren een grotere rol. Tegelijkertijd zal de aanpak ook anders zijn dan in de woongebieden.

Voordat we gerichte, nieuwe maatregelen kunnen uitrollen in natuur en recreatiegebieden is het noodzakelijk enkele zaken in beeld te brengen. De aanpak van deze gebieden zal dus moeten starten met een analyse:

- Van het afvalprobleem: hotspots, veroorzakers, type afval, tijdstippen etc.
- Van het gebied: looproutes, in- en uitgangen, horecagelegenheden etc.
- Van de context; intensiteit van gebruik, aantal bezoekers, al dan niet seizoensgebonden?

Als deze analyse is uitgevoerd kijken we welke (type) maatregelen geschikt zijn, en in welke combinatie.

2.7.4 Evenementen

In Weert kennen we verschillende grote en goed bezochte evenementen. Veruit de meeste inwoners en bezoekers stellen prijs op een schoon evenement. Een schoon evenement zorgt ook voor meer draagvlak voor het evenement en een bijkomend voordeel is dat de omgeving na afloop van een evenement ook weer sneller schoon is. Omdat evenementen een specifieke aanpak verlangen worden ze hier als apart kopje opgenomen. Voor een schoon evenement is veel aandacht nodig tijdens de voorbereiding (vergunningen en werkafspraken met de organisatie, voorzieningen) en tijdens het evenement vergt het vaak een specifieke manier van communiceren. In 2019 zullen we voor enkele evenementen, waaronder de kermis, de mogelijkheden van de zwerfafvalvergoeding gebruiken om 'schoon' nog meer onderdeel te maken van het evenement. Belangrijk doel is het ontwikkelen van een werkwijze die ook in de komende jaren zorgt voor schonere evenementen.

3. Financiën en organisatie

3.1 Zwerfafvalvergoeding 2013 – 2022

In de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022 is afgesproken dat jaarlijks 20 miljoen euro ter beschikking wordt gesteld voor extra inzet op de preventie en aanpak van zwerfafval. Dit geld, ofwel de zwerfafvalvergoeding, wordt tien jaar lang in de periode 2013-2022 door producenten van verpakkingen via het Afvalfonds Verpakkingen aan gemeenten beschikbaar gesteld voor de zwerfafvalactiviteiten binnen een bepaalde periode. Het geld wordt verdeeld op basis van het aantal inwoners en komt neer op ongeveer €1,18 per inwoner. Voor de gemeente Weert gaat het om een bedrag van bijna € 58.000,00 per jaar. Om aanspraak te maken op dit bedrag moet vooraf een goed te keuren plan worden ingediend en de besteding moet achteraf verantwoord worden.

3.2 Zwerfafvalvergoeding 2013 - 2017

Gemeenten die zwerfafvalgelden uit 2013 tot en met 2017 nog niet hebben ingezet of verantwoord konden dit behouden door hier in 2018 een speciale aanvraag (extra jaarplan 2013-2017) voor in te dienen. Dit is in 2018 gebeurd. Het resultaat is dat er een bedrag van maximaal € 289.380,87 beschikbaar is, dat mag worden gebruikt tot en met 31 december 2019.

Er zijn mogelijkheden om af te wijken van het extra jaarplan 2013-2017 dat al is ingediend en goedgekeurd. De verantwoording van dit plan moet worden ingediend in het eerste kwartaal van 2020. Het is niet meer mogelijk om een verantwoording in te dienen voor de jaren 2013 tot en met 2017: alleen kosten die ná het indienen van het plan worden gemaakt komen in aanmerking.

De gemeente Weert heeft in 2013 en 2015 het jaarbedrag als voorschot ontvangen. Er is echter geen verantwoording ingediend voor de besteding van dit geld. Dit bedrag (€115.892,91) is niet meer beschikbaar op de afvalbegroting maar is vervallen naar de algemene middelen. Het is de bedoeling om dit bij de eerste tussenrapportage 2019 beschikbaar te maken voor de extra aanpak van zwerfafval in 2019. Het bedrag wordt ten laste gebracht van het begrotingsaldo. Het bedrag dat we niet kunnen verantwoorden moeten we immers in 2020 terugbetalen. De enige manier om dit bedrag te verantwoorden is, om het in de laatste maanden van 2018 en in 2019 in te zetten voor de extra aanpak van zwerfafval.

Reeds ontvangen in 2013 en 2015, maar niet verantwoord	€ 115.892,91
Nog te ontvangen voorschot	€ 173.487,96
Maximaal beschikbare zwerfafvalvergoeding extra jaarplan 2013-2017 (aanvraag goedgekeurd) TOTAAL	€ 289.380,87

3.3 Zwerfafvalvergoeding 2020 en verder

In 2020 kan Weert naar alle waarschijnlijkheid wederom gebruik maken de zwerfafvalvergoeding. De zwerfafvalvergoeding over het jaar 2018 en 2019 hebben we nog niet aangevraagd, omdat er nog een groot budget beschikbaar was uit de periode tot en met 2017. Volgens de afspraken uit het Raamakkoord blijven ook deze vergoedingen nog enkele jaren beschikbaar, vergelijkbaar met de vergoedingen 2013-2017.

In december 2018 werd door Nedvang bekend gemaakt dat de vergoedingen 2019 en zwerfafvalplannen over dat jaar en verder zijn stopgezet omdat men het in het kader van de evaluatie Raamakkoord niet over de voorwaarden eens kon worden. Inmiddels staat op de website van Nedvang dat de zwerfafvalvergoeding in 2019 beschikbaar blijft, volgens de gebruikelijke verdeelsleutel.

3.4 Aanpak en organisatie

Met de zwerfafvalvergoeding ligt er een enorme kans om in 2019 een grote slag te maken voor een schoner Weert. De afdeling Openbaar Gebied is de eigenaar en trekker van dit plan. Er zal nauw samengewerkt worden met andere afdelingen en vakgebieden, zoals Communicatie, Toezicht en Handhaving en Onderwijs. De zwerfafvalvergoeding is bedoeld voor extra aanpak en preventie en mag niet worden ingezet voor reguliere werkzaamheden. Om de kansen die het budget biedt zo goed mogelijk te verzilveren kiezen we voor een projectmatige aanpak.

Inzet en kosten projectleider: vanuit zwerfafvalvergoeding

De projectleider rapporteert aan het afdelingshoofd Openbaar Gebied en werkt nauw samen met de Functioneel Beheerder Afval en Reiniging. De werkzaamheden van deze projectleider die hieronder zijn beschreven komen allemaal in aanmerking om via de zwerfafvalvergoeding bekostigd te worden. De verwachting is dat de projectleider in de eerste maanden gemiddeld 32 uur in de week nodig is. Na verloop van tijd kan deze ureninzet waarschijnlijk minder worden. De kosten van de projectleider drukken dus niet op de reguliere begroting van de afdeling. De projectleider neemt de coördinatie van de verschillende projecten op zich, is verantwoordelijk voor de samenhang tussen de projecten en voor de verantwoording en (nieuwe) aanvraag van de zwerfafvalvergoeding. De projectleider zorgt voor de interne afstemming met zowel het gemeentebestuur als de betrokken afdelingen. Ook wordt deze projectleider verantwoordelijk voor het contact met externe partijen, waaronder Nedvang, NederlandSchoon, de Reinigingsdienst Weert en de externe projectpartners. Naast deze algemene werkzaamheden die nodig zijn voor de extra aanpak van zwerfafval zoals beschreven in dit plan, zal de projectleider zoveel mogelijk werkzaamheden uitvoeren binnen de individuele projecten, waar anders extra ambtelijke inzet of externe inhuur voor nodig zou zijn. Voor een goede verantwoording is het van belang dat de uren van de projectleider goed worden geadmistreerd, zodat helder is hoeveel tijd er wordt geschreven op de deelprojecten en de meer algemene werkzaamheden.

Inzet ambtelijke organisatie: binnen bestaande formatie

Voor de uitvoering van de zwerfafvalprojecten worden medewerkers van verschillende afdelingen aangehaakt. De verwachting is dat de taken passen binnen de reguliere taakuitoefening van de betrokken medewerkers. Vooraf worden daarover afspraken gemaakt. We voorzien betrokkenheid van medewerkers van communicatie, toezicht en handhaving, onderwijs, de coördinator duurzaamheid, de regisseur wijkgericht werken, de bedrijfscontactfunctionaris en gebouwbeheerders. Met de beleidsmedewerker afval en de functioneel beheerder afval wordt nauw samengewerkt zodat de reguliere werkzaamheden en de extra inzet goed op elkaar en op de beleidsdoelen zijn afgestemd.

De zwerfafvalvergoeding biedt ruimte om desgewenste aanvullende werkzaamheden te financieren, zoals bij de communicatiecampagne.

Monitoring resultaten

Het is belangrijk om te weten welke maatregelen succesvol zijn en daarom gaan we de effecten zoveel mogelijk monitoren. De exacte wijze waarop wordt nader uitgewerkt binnen de projecten. Sommige maatregelen lenen zich voor een eenvoudige meetmethode. Bij een project dat is gericht op zwerfafval op een specifieke locatie kan er vrij eenvoudig een nulmeting worden gedaan die na verloop van tijd vergeleken kan worden met een nameting. Veel projecten zijn gericht op bewustwording en tevredenheid van inwoners: 'zachtere' effecten en bovendien vaak op langere termijn. Monitoring bij dit soort projecten kan bijvoorbeeld via het uitzetten van enquêtes of via een analyse van klachten en meldingen of van berichten op social media.

3.4.1 Projectgroep

Het voorliggende zwerfafvalplan is geen blauwdruk van onze totale zwerfafvalaanpak in 2019. Het plan geeft richting en is op hoofdlijnen uitgewerkt. Het is belangrijk om gedurende het jaar de vinger aan de pols te kunnen houden, andere accenten aan te brengen en in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en kansen. Daarom stellen we voor dat er een projectgroep wordt ingesteld met enkele vaste leden. De voortgang van de zwerfafvalaanpak zal regelmatig worden besproken in het PFO van afdeling Openbaar Gebied en bij voorkeur in een gezamenlijk PFO Openbaar Gebied / Ruimte en Economie.

3.5 Verdeling inzet over thema's

In de tabel hieronder staat hoe de inzet van de zwerfafvalvergoeding globaal wordt verdeeld over de geselecteerde thema's. De kosten voor de inzet van de projectleider worden deels binnen de thema's verwerkt, en zitten voor een deel in de regel 'Algemene kosten coördinatie en organisatie'. Een klein deel van de totale vergoeding, ongeveer € 15.000,00 is in 2018 en 2019 al ingezet. Voor de duidelijkheid presenteren we hier de verdeling van de totale beschikbare zwerfafvalvergoeding in de laatste maanden van 2018 en het hele jaar 2019 (zie paragraaf 3.2).

Thema	Percentage totale vergoeding	bedrag
Thema 1: Gedragsbeïnvloeding en communicatie	20%	€ 57.876,00
Thema 2: Participatie en educatie	25%	€ 72.345,00
Thema 3: Beheer en voorzieningen	10%	€ 28.938,00
Thema 4: Handhaven en belonen	15%	€ 43.407,00
Thema 5: Specifieke gebiedstypen	20%	€ 57.876,00
Algemene kosten coördinatie, organisatie	10%	€ 28.938,00
Totaal	100%	€ 289.380,00